

רשומות

הצעות חוק

16 באוגוסט 1993

2205

כ"ט באב התשנ"ג

עמוד

352	הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג-1993
365	הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993

695] הצעת חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ג-1993

פרק א': פרשנות

1. מטרת החוק. חוק זה נועד להסדיר את החוקת מניות הבנקים שבהסדר ואת השימוש בזכויות ההצבעה מכוחן ונושאים נלווים אחרים, באופן שיושגו המטרות הבאות:

- (1) לאפשר לממשלה למכור את המניות בתנאים ובאופן שייראו לה רצויים;
- (2) להימנע ממעורבות של הממשלה בניהול השוטף של עסקי הבנקים, בתקופה שעד למכירת המניות, תוך שמירה על האינטרס הרכושי של המדינה בהן;
- (3) לאפשר שינויים מבניים במערכת הבנקאות בהתאם למדיניות הממשלה ועל פי כל דין.

2. בחוק זה - הגדרות

"הבנקים שבהסדר" ו"בנק" - כל אחד מאלה:

- (1) בנק הפועלים בע"מ;
- (2) בנק לאומי לישראל בע"מ;
- (3) בנק דיסקונט לישראל בע"מ;
- (4) בנק המזרחי המאוחד בע"מ;

"הסדר" - ההסכמים שנחתמו בין הממשלה לבין חברות הבטוחות ופורסמו בילקוט הפרסומים 2971 התשמ"ד, כפי שתוקנו בהסכמים שפורסמו בילקוטי הפרסומים 3007 ו-3024 התשמ"ד, 3477 התשמ"ז ו-3646 התשמ"ט, ההודעות שנתנו חברות הבטוחות ופורסמו בילקוטי הפרסומים האמורים, והסכמי ההלוואות שנחתמו בין הממשלה לבין חברות הבטוחות בעקבות ההסכמים האמורים;

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנים 1990 ו-1991, בעקבות הסכמים שנחתמו בין הממשלה לבין בעלי השליטה בבנקים והבנקים, הושגו זכויות ההצבעה במניות הבנקים ונפתחה הדרך למכירת המניות.

עד עתה נמכרו כל מניות בנק כללי בע"מ שהיו בידי חברת הבטוחות (24.7% מהון הבנק); מניות ואופציות לרכישת מניות של אי די בי חברה לאחזקות בע"מ, באופן שעם מימוש האופציות יימכרו כל מניות החברה האמורה שהיו בידי חברת הבטוחות; 35% מתוך כ-58% מניות בנק איגוד לישראל שהיו בידי חברת הבטוחות וכ-18% מתוך 97% מניות בנק הפועלים בע"מ. בתודש אוגוסט 1993 מתוכננת הצעת מכר של כ-20% ממניות בנק לאומי לישראל בע"מ, מתוך כ-95% שבידי חברת הבטוחות.

כאמור, ההלוואות בגין יתרת המניות המוחזקות בידי חברות הבטוחות השונות עומדות לפרעון ביום 31 באוקטובר 1993. הואיל וערך המניות נמוך מהסכומים הדרושים לפרעון, יהיה הפרעון בדרך של העברת המניות לידי הממשלה.

סעיפים על פי הסדר המניות הבנקאיות מ-1983 הקימו 1 ו-2 בעלי השליטה בבנקים חברות בטוחות אשר רכשו את המניות מן הציבור במחירים שנקבעו בהסדר. הרכישה נעשתה בכספים שהממשלה העמידה לרשות חברות הבטוחות כהלוואות בתנאים מסחריים שמועד פרעונן הוא ב-31 באוקטובר 1993. בהסכמי ההלוואות נקבע כי החברות רשאיות לפרוע אותן על ידי העברת המניות לידי הממשלה. כן הוסכם כי הממשלה רשאית להורות לחברות למכור את המניות או חלקן גם לפני המועד האמור, והתמורה תשמש לפרעון חלק יחסי מן ההלוואות.

זכויות ההצבעה שהקנו המניות שנרכשו מן הציבור ושהוחזקו בידי חברות הבטוחות היו נחותות. עובדה זו השאירה את השליטה בבנקים בידי בעלי השליטה הקודמים מכוח המניות העדיפות שבידיהם, ולא אפשרה מכירת המניות באופן שהמכירה תהיה כרוכה גם במכירת השליטה ובהחזר חלק ניכר יותר מהסכומים שהשקיעה הממשלה במניות.

"חברת הבטוחות" - לענין בנק הפועלים בע"מ ומניותיו - בטוחות בה"פ בע"מ, לענין בנק לאומי לישראל בע"מ ומניותיו - בל"ל בטוחות (1983) בע"מ, לענין בנק המזרחי המאוחד בע"מ ומניותיו - מזרחי בטוחות (1983) בע"מ, ולענין בנק דיסקונט לישראל בע"מ ומניותיו - המחזיקים במניותיו לפי כתב נאמנות מיום 31 בדצמבר 1992;

"חברת נכסים" - החברה הממשלתית נכסים מ.י. בע"מ;

"היום הקובע" - ט"ז בחשוון התשנ"ד (31 באוקטובר 1993);

"פקודת החברות" - פקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג-1983;

"שליטה", "תאגיד בנקאי", "תאגיד החזקה בנקאית" ו-"תאגיד עור" - כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;

"דירקטור מקרב הציבור" - כמשמעותו בסימן ב' לפרק ד' לפקודת החברות;

"דירקטור חיצוני" - דירקטור שמונה בשנת 1992 על פי המלצת ועדה שהוקמה על פי הסכמים בין הממשלה וחברת נכסים ובין הבנקים;

"הועד הציבורי" או "הועד" - הועד הציבורי שיוקם לפי סעיף 6;

"המניות" - המניות שהיו מוחזקות ערב היום הקובע בידי חברת הבטוחות, במישרין או באמצעות חברת רישומים, כל עוד לא נמכרו לפי הוראת שר האוצר או בהסכמתו, ואם נמכרו כאמור חלקן - יתרתן שטרם נמכרה;

"הועדה", לענין כל בנק ומניותיו - הועדה שמונתה להם לפי סעיף 12;

"המפקח" - המפקח על הבנקים;

"נושא משרה" - כהגדרתו בסעיף 96כד לפקודת החברות;

"חוק החברות הממשלתיות" - חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³.

פרק ב': הבעלות במניות ושימוש בזכויות מבוחר

3. (א) ביום הקובע יעברו המניות של כל אחד מן הבנקים לבעלות המדינה; השימוש בזכויות העברת המניות למדינה
ההצבעה המוקנות מבוחר ייעשה בידי הועדה עבור המדינה.

דברי הסבר

השימוש בזכויות ההצבעה מכות המניות בתקופת הביניים באופן שהממשלה לא תתערב בניהול השוטף של הבנקים ומינוי הדירקטורים ייעשה בידי גורמים ציבוריים בלב תלויים בה.

החקיקה המוצעת עולה בקנה אחד עם המלצות מבק המדינה אשר קבע בדו"ח בדבר ההיערכות למכירת מניות הבנקים שבהסדר כי יש לתכנן ולהפעיל את האמצעים להגן על זכויות המדינה באופן המבטיח בין מעורבות ממשלתית בניהול השוטף של הבנקים ובשיקוליהם העסקיים, ממנ רוצה הממשלה להימנע, לבין האמצעים הדרושים לאפשר לממשלה למכור את המניות בתנאים סבירים ונאותים ולקבו אילו שינויים ייעשו במבנה מערכת הבנקאות.

לממשלה אין ענין להלאים חלק ניכר ממערכת הבנקאות בישראל, לשלוט בבנקים ולהתערב בניהולם השוטף. מטרתה של הממשלה הינה למכור את המניות בהקדם האפשרי ולהעביר את השליטה בבנקים למשקיעים.

מצב הביניים שבו חלק ניכר ממניות הבנקים מצוי בידי הממשלה הינו הזדמנות נוחה לביצוע שינויים מבניים במערכת הבנקאות, שמטרותיהם העיקריות הגברת התחרות וצמצום ניגודי עניינים.

חוק זה נועד איפוא להשגת מטרת אלה: מתן כלים בידי הממשלה לבצע את מכירת המניות שיעברו לבעלות הממשלה ואת השינויים המבניים בהתאם למדיניותה, והסדרת

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

³ ס"ח התשל"ה, עמ' 1132; התשמ"ג, עמ' 47.

(ב) אם יחולקו מניות הטבה מכוח המניות, או אם המדינה תנצל זכות לרכישת מניות שתוענק לבעלי מניות של בנק, ייעשה גם השימוש בזכויות ההצבעה מכוח מניות אלה בידי הועדה עבור המדינה, ודינן יהיה כדין המניות.

(ג) המניות יירשמו בשם המדינה בספרי הבנק או בספרי החברה לרישומים, לפי הענין, ללא צורך בשטר העברה.

פרעון ההלוואות
4. העברת כל המניות כאמור בסעיף 3 תיחשב כפרעון כל יתרת ההלוואות שנתנה הממשלה לחברת הבטוחות על פי ההסדר, וחברת הבטוחות והממשלה ישוחררו מכל התחייבות החלה עליהן זו כלפי זו על פי ההסדר ועל פי הסכמים אחרים שנחתמו ביניהן בקשר למניות.

הפסקת פעולה הועדה
5. אם שיעור המניות יפחת לשיעור הקטן מ-25 אחוזים מהון המניות של הבנק, ולא יקנה שליטה בבנק, יהיה שר האוצר רשאי להורות כי השימוש בזכויות ההצבעה המוקנות מכוח המניות ייעשה בידי הממשלה, או מי ששר האוצר יורה באישור נגיד בנק ישראל, והועדה תחדל מלכהן על אף האמור בסעיף 14.

פרק ג': הועד הציבורי

תפקידי הועד הציבורי והרכבו
6. (א) הממשלה תמנה, לפי הצעת שר האוצר, ועד ציבורי בן חמישה חברים שתפקידו יהיה למנות ועדות למניות של כל אחד מן הבנקים שבהסדר, להרכיב רשימה של מועמדים לדירקטורים בבנקים שייבחרו בידי הועדות ולמלא כל תפקיד אחר שיוטל עליו לפי חוק זה.

(ב) וזה הרכב הועד הציבורי:

(1) שופט שיציע שר המשפטים לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, והוא יכהן כיושב ראש הועד;

(2) שני אישי משק וכלכלה ושני אנשי סגל במוסדות להשכלה גבוהה, שיציע שר האוצר בהסכמת נגיד בנק ישראל.

(ג) הועד הציבורי יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה.

דברי הסבר

סעיף 3 מוצע להעביר את המניות שבידי חברות הבטוחות לבעלות המדינה, ועם זאת, להכטיח אי-מעורבות ממשלתית ופוליטית בניהול העסקי של הבנקים. אף שהבעלות במניות תהיה בידי המדינה היא לא תפעיל את זכויות ההצבעה מכוחן, אלא זכויות ההצבעה יופקדו בידי ועדה הייצוגית שתיבחר בידי ועד ציבורי.

סעיף 4 מוצע לבטל את תפקידן ומקומן של חברות הבטוחות במערכת היחסים שבין הבנקים למדינה. העברת המניות למדינה תהווה פרעון של ההלוואות שניתנו להן מאת המדינה ויבוטלו ההתחייבויות ההדדיות שביניהן לבין הממשלה, כגון התחייבויות חברת הבטוחות לא לשנות את הזכויות הקשורות למניות ולפעול לפי הוראות הממשלה בעניינים מסויימים, והתחייבות הממשלה לפעול בדרכים מסויימות בתהליכי מכירת המניות.

סעיף 5 מוצע כי אם מכירת המניות תביא להקטנת חלקן של המניות שבבעלות המדינה עד

תנאי כשירות
הגבולה לאחר
סיום הכהונה

7. (א) חברי הועד הציבורי יהיו אישים שהועדה שמונתה לפי סעיף 18 ב לחוק החברות הממשלתיות אישרה שמתמלאים בהם תנאי הכשירות הנדרשים לפי סעיפים 196 עד 196 לפקודת החברות ולפי נהלים שקבע המפקח למינוי דירקטורים חיצוניים בכל הבנקים, וכן תנאי הכשירות הקבועים בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות; מצאה הועדה האמורה כי למועמד לכהונה כחבר הועד הציבורי יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, לא יציעו שר האוצר וזלת אם מצאה הועדה שיש לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת לכהונה האמורה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), קשרים עסקיים הנובעים מיחסי בנק ולקוח או תאגיד עזר ולקוח, שהם שגרתיים ורגילים, לא ייחשבו לענין החברות בועד בקשר מהותי להנהלה העסקית של הבנק או של תאגיד קשור לו.

(ג) עובד המדינה ודירקטור או עובד של חברת נכסים לא יתמנה לחבר הועד הציבורי.

(ד) חבר הועד הציבורי לא יכהן כדירקטור בבנק או בחברה הנשלטת בידי בנק ולא יועסק כעובד, כממלא תפקיד אחר או כיועץ של בנק או של חברה נשלטת בידי בנק במשך שנה מסיום כהונתו.

סדרי עבודה

8. (א) רוב חברי הועד הציבורי יהיו מנין חוקי בישיבותיו.
(ב) החלטות הועד הציבורי יתקבלו ברוב קולות; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש הועד קול נוסף.

תקפן של
פעולות

9. סמכויות הועד הציבורי ותוקף פעולותיו לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר או מחמת פגם במינויו או בהמשך כהונתו.

אחריות

10. חברי הועד הציבורי חייבים לנהוג בנאמנות כלפי המדינה ובאמונה ובשקידה כפי שאדם סביר היה נוהג באותה עמדה ובאותן נסיבות לשם קיום הוראות חוק זה ולהשגת מטרתו.

גמול החזר
הוצאות

11. חברי הועד הציבורי לא יהיו זכאים לגמול אך יהיו זכאים להחזר הוצאות שיוציאו למילוי תפקידם; החזר ההוצאות ישולם מאוצר המדינה באמצעות חברות נכסים.

פרק ד: ועדות למניות הבנקים

ועדת למניות
בנק

12. (א) הועד הציבורי ימנה לענין המניות של כל בנק ועדה שתפקידה יהיה להשתתף באסיפות הכלליות של בעלי המניות של הבנק ולהצביע בהן מכות המניות כאמור בסעיף 26, ולמלא כל תפקיד אחר שיוטל עליה לפי חוק זה.

(ב) הועדה תהיה בת חמישה חברים; הועד הציבורי ימנה אחד מהם להיות יושב ראש הועדה.

ד ב ר י ה ס כ ר

חברי הועד הציבורי יהיו זכאים להחזר הוצאות בלבד.

סעיף 12 מוצע כי חברי הועדות אשר ימונו לגבי כל בנק יהיו אף הם אנשים מקרב הציבור שאין להם קשרים עסקיים או קשרי בעלות עם הבנקים ומתמלאים בהם תנאי הכשירות הנדרשים מדירקטורים מקרב הציבור בחברות שניירות ערך שלהן נמצאים בידי הציבור ומדירקטורים בחברות ממשלתיות. כן מוצע כי אדם לא יוכל לכהן כחבר ביותר מועדה אחת כאמור.

הועדה שהוקמה לפי חוק החברות הממשלתיות לבדוק את כשירותם של מועמדים לכהונת דירקטורים תבדוק גם את כשירותם של מועמדים לועד הציבורי.

סעיפים מוצע כי שלושה חברי הועד הציבורי יהיו מנין 8 עד 11 חוקי בישיבותיו וכי ההחלטות יתקבלו ברוב קולות הנוכחים, אך אם הקולות שקולים יהיה קול מכריע לשופט המכהן כיושב ראש הועדה.

חברי הועדה יהיו חייבים לנהוג בנאמנות למדינה ובאמונה ושקידה להשגת מטרת החוק.

- (ג) חברי הועדה יהיו אישים שמתמלאים בהם תנאי הכשירות האמורים בסעיף 7(א); הועד הציבורי לא ימנה לחבר הועדה אדם שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, וזאת אם מצא שיש לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת לכהונה האמורה.
- (ד) כתב המינוי של הועדה יהיה חתום ביד יושב ראש הועד הציבורי והעתק ממנו יישלח לשר האוצר ולמוכיר הבנק.
- (ה) לא יתמנה אדם לחבר בועדה למניות של יותר מבנק אחד.
- (ו) הוראות סעיפים 7(ב), (ג) ו-7(ד), ו-8 עד 10 יחולו על הועדה וחבריה, בשינויים המחוייבים.

13. ענין אישי (א) חבר הועדה לא ישתתף בישיבותיה ובאסיפות הכלליות של הבנק ולא יצביע בהן בנושא שבו יש לו או לקרובו ענין אישי, במישרין או בעקיפין.

(ב) על התקשרות של בנק בעסקה שבה יש לחבר הועדה ענין אישי, במישרין או בעקיפין, יחולו הוראות סימן ד' לפרק 10 לפקודת התכרות כאילו חבר הועדה היה נושא משרה בבנק, ואולם לענין זה ולענין סעיף קטן (א) הגדרת "ענין אישי" לא תכלול קשרים כאמור בסעיף 7(ב).

14. תקופת כהונה (א) ועדה תתמנה לתקופה של ארבע שנים החל מן היום הקובע.

(ב) נסתיימה תקופת כהונתה של ועדה לפי סעיף קטן (א), יורה שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, אם השימוש בזכויות ההצבעה המוקנות מכוח המניות ייעשה בידי הממשלה או בידי מי ששר האוצר יורה באישור נגיד בנק ישראל, או אם הועד הציבורי ימנה ועדה אחרת תחתיה; הורה השר כי תמונה ועדה אחרת, גינתן למנות בה חברים מבין חברי הועדה הקודמת.

15. הפסקת כהונה (א) חבר הועדה יחדל לכהן לפני תום התקופה שלה נתמנה באחת מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לוועד הציבורי;

(2) הועד החליט, להפסיק את כהונתו מאחת העילות הבאות:

(א) נבצר ממנו למלא תפקידו;

(ב) נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אותו מלהיות כשיר לכהונה;

(ג) הוגש נגדו כתב אישום בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה מחייבת הפסקת כהונה;

דברי הסבר

זכויות ההצבעה מכוח המניות שיוותרו באותו בנק, על ידי שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת.

סעיף 15 מוצע כי חבר ועדה יוכל להתפטר מחברותו בועדה וכן כי הועד הציבורי יוכל להפסיק את כהונתו אם נבצר ממנו למלא תפקידו או חדלו להתקיים בו תנאי הכשירות למינוי, או הואשם בעבירה פלילית. כן מוצע לאפשר הפסקת כהונתו של חבר הועדה אם לא ימלא תפקידו כראוי או יפעל בניגוד למדיניות הממשלה בקשר למכירת המניות או בניגוד להוראות שר האוצר בקשר לדרכי הצבעה באסיפה כללית בנושאים הקשורים למכירת המניות, מניעת פגיעה בזכויות הקשורות בהן או ביצוע שינויים מבניים.

סעיף 13 מוצע לקבוע כי חבר הועדה לא ישתתף בדיונים שבהם יש לו או לבן זוגו או לילדו ענין אישי, למעט יחסי בנק לקוח שגרתיים בלבד. אם יהיה ענין כזה בהתקשרות עסקית מוצעת של בנק, תחול על חבר הועדה חובת גילוי וההתקשרות תהיה טעונה אישור בדרך זבה מאשרים עסקה עם נושא משרה. תנאי לאישור כזה הוא שהיא אינה פוגעת בטובת החברה.

סעיף 14 מוצע כי תקופת המינוי של הועדה תהיה ארבע שנים. המגמה היא כי בתקופה זו יימכרו כל ניות הבנקים או לפחות רובן המכריע באופן שהמדינה חזיק פחות מ-25% ממניות כל בנק, ואולם אם בבנק כלשהו א תושג מטרות זו במועד האמור, תיקבע הדרך להפעלת

(3) הועד החליט, מיזמתו או לפי פניית שר האוצר, להפסיק את כהונתו מחמת שאינו ממלא תפקידו כראוי או פועל במעשה או במחדל בניגוד למדיניות הממשלה בקשר למכירת מניות הבנק או בניגוד להוראות שר האוצר לפי סעיפים 29 או 30.

(ב) חדל חבר הועדה לכהן, יודיע על כך יושב ראש הועד בכתב לשר האוצר ולמוכר הבנק.

(ג) נפטר חבר ועדה או חדל לכהן, ימנה הועד הציבורי אחר תחתיו, ליתרת תקופת כהונתה של הועדה.

16. חברי ועדה יהיו זכאים למחצית הגמול השנתי ולגמול השתתפות בישיבות, לפי השיעורים המשולמים לדירקטורים מקרב הציבור בבנק; הגמול ישולם מאוצר המדינה באמצעות חברת נכסים.

פרק ה': מינוי דירקטורים

17. (א) הועד הציבורי יקבע רשימה של אישים המתאימים לדעתו לכהן כדירקטורים בבנקים, אשר נתנו הסכמתם להיות מועמדים לכהונה כאמור (להלן - הרשימה); הועד ימסור את הרשימה לוועדה שמונתה למניות של כל בנק לפחות 30 ימים לפני מועד כינוס האסיפה הכללית האמורה בסעיף 19(א).

(ב) הועד יוסיף לרשימה אישים נוספים לפי הצורך, וימסור את הרשימה המעודכנת לוועדה לפחות 30 ימים לפני מועדי כינוס האסיפות הכלליות האמורות בסעיפים 19(ב) ו-19(ד).

(ג) הוראות סעיף 12(ג) יחולו לגבי האישים שניתן לכללם ברשימה, וכן לא ייכלל בה חבר ועדה שמונתה לפי חוק זה.

(ד) הרשימה יכול שתכלול אישים שכיהנו כדירקטורים בבנקים ביום הקובע או לפניו, אם נתקיימו בהם התנאים האמורים בסעיף קטן (ג), ואולם, על אף האמור בנהלי המפקח, הרשימה יכול שתכלול מי שכיהן כיושב ראש הדירקטוריון ומי שכיהן כדירקטור בבנק שבע שנים רצופות, אם נתקיימו בהם יתר התנאים האמורים.

(ה) הועד ראוי לקבוע לגבי אישים מסויימים ברשימה כי אין לבחורם לדירקטורים בבנק פלוני, משום חשש לניגוד עניינים.

(ו) הועד יקבע לעצמו את דרך בחירת האישים והרכבת הרשימה ורשאי הוא לפרסם הודעות בעתונות וכן לפנות למוסדות שייראו לו מתאימים לענין בבקשה שיציעו מועמדים; הועדות רשאיות להציע לוועד מועמדים; ואולם אין הועד חייב לקבל הצעה כלשהי והוא יפעל לפי שיקול דעתו הבלעדי.

דברי הסבר

פקודת החברות, לפי הוראות ניהול תקין של המפקח על הבנקים ולפי סעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות.

יושב ראש דירקטוריון ומי שכיהן כדירקטור שבע שנים רצופות לא יכול להיחשב כדירקטור חיצוני לענין הוראות המפקח על הבנקים. מוצע כי הגבלות אלה לא יחולו לענין חוק זה.

הועד הציבורי יוכל לקבוע כי אין לבחור אדם מסויים לבנק מסויים, אם קיים חשש לניגודי עניינים.

הועד הציבורי יהיה הפשי לפעול לפי שיקול דעתו בהרכבת הרשימה, ויכול לפרסם הודעות בעתונות שבהן יוזמן מי שרואה עצמו מתאים להציג את מועמדותו.

סעיף 16 מוצע כי חברי ועדה יהיו זכאים לגמול שנתי בשיעור מחצית הגמול השנתי המשולם לדירקטורים מקרב הציבור לפי פקודת החברות, וכן לגמול השתתפות בישיבות לפי השיעור המשולם לדירקטורים כאמור.

סעיף 17 הועד הציבורי יבין רשימה של אישים המתאימים לכהן כדירקטורים בבנקים, והועד דות יבחרו מתוכה את האישים שבעד בחירתם יצביעו באסיפות הכלליות של הבנקים. האנשים שייכללו ברשימה לא יהיו עובדי המדינה או אנשי חברת נכסים, ויענו על תנאי הכשירות להתמנות כדירקטורים מקרב הציבור בבנקים לפי

18. (א) כהונתם של הדירקטורים החיצוניים תוארך עד למועד האסיפה הכללית האמורה בסעיף 19(ב).

(ב) פקעה כהונתו של דירקטור חיצוני לפני המועד האמור מכל סיבה שהיא, לא ימונה אחר תחתיו בדרך שנקבעה בהסכם שלפיו מונה.

19. (א) כל בנק יכנס אסיפה כללית שנתית של בעלי מניותיו ליום שלא יהיה מאוחר מיום " באייר התשנ"ד (21 באפריל 1994); באסיפה זו יצביע נציג הועדה או בא כוחה, מכוח המניות שלגביהן מונתה, על החלפת שליש מן הדירקטורים באישים מתוך הרשימה, ובלבד שלא יהיו מי שכהנו כדירקטורים בתאגיד בנקאי או בתאגיד החזקה בנקאית במועד הקובע או בשנתיים שקדמו לו.

(ב) באסיפה הכללית השנתית של בעלי מניות הבנק שתכונס בשנת 1995 יצביע נציג הועדה או בא כוחה, מכוח המניות שלגביהן מונתה, על מינוי לפחות שליש נוסף מן הדירקטורים בבנק מבין האישים שברשימה.

(ג) לענין סעיפים קטנים (א) ו-(ב), "שליש מן הדירקטורים" - שליש מן הדירקטורים שכהנו בבנק במועד הקובע, שאינם דירקטורים חיצוניים או דירקטורים, מקרב הציבור, אשר תקופת כהונתם טרם הסתיימה, כשהוא מעוגל כלפי מעלה.

(ד) באסיפה הכללית השנתית של בעלי מניות הבנק שתכונס בשנת 1996 יצביע נציג הועדה או בא כוחה, מכוח המניות שלגביהן מונתה, על מינוי כל הדירקטורים, למעט דירקטורים מקרב הציבור שתקופת כהונתם טרם הסתיימה, מבין האישים שברשימה.

(ה) תקופת כהונתה שלה ימונו דירקטורים מתוך הרשימה לפי סעיף זה תהיה עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה, או זו שלאחריה או עד האסיפה שתכונס בשנת 1997, הכל כפי שתקבע הועדה בעת המינוי, וניתן לשוב ולמנותם.

(ו) כאסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שתכונס בשנת 1997, ובכל אסיפה כללית שנתית שלאחריה, יצביע נציג הועדה או בא כוחה על מינוי כל הדירקטורים או חלקם, לפי הוראות תקנון הבנק ופקודת החברות.

ד ב ר י ה ס ב ר

השלב הראשון יהיה החלפה של שליש מן הדירקטורים שאינם דירקטורים מקרב הציבור שמונו לפי פקודת החברות או דירקטורים חיצוניים שמונו על ידי הועדה שהוקמה מכוח ההסכמים עם הממשלה, הדירקטורים שייבחרו בשלב זה יהיו אנשים שלא כיהנו כדירקטורים בבנק בשנתיים שקדמו לאוקטובר 1993. שלב זה יתקיים ב-1994, באסיפה הכללית השנתית של הבנק שתתקיים לא יאוחר מחודש לאחר המועד האחרון להגשת דו"חות כספיים לשנת 1993.

השלב השני יהיה ב-1995 ובו ייבחרו לפחות שליש נוסף מתוך הרשימה. בשלב זה ובשלב שלאחריו ניתן יהיה לתור ולבחור בדירקטורים קיימים בבנק, אם מתמלאים בהם תנאי הכשירות למינוי והועד הציבורי החליט לכללם ברשימה. השלב השלישי יהיה ב-1996 ובו ייבחרו מתוך הרשימה יתר הדירקטורים.

מובהר כי הוראות אלה מסדירות את דרך התצבעה של הועדות שימונו לבנקים, מכוח המניות שבבעלות הממשלה, ואין בהן כדי לחייב בעלי מניות אחרים בבנק, אשר יוכלו להציע מועמדים אחרים ולהצביע בעדם. כמו כן יהיו הוראות אלה כפופות להסדרים שייקבעו בהסכמים למכירת המניות.

סעיף 18 מכוח הסכמים שנחתמו בין הממשלה לבין בנק הפועלים, בנק לאומי ובנק דיסקונט, מונו בשנת 1992 שלושה דירקטורים חיצוניים בכל אחד מן הבנקים האמורים. הדירקטורים מונו בידי ועדה בראשות שופטת בדימוס, שחבריה היו נשיא לשכת רואי חשבון וחבר שמונה על ידי המפקח על הבנקים. על פי ההסכמים היו דירקטורים אלה אמורים לכהן עד מכירת גרעין שליטה בבנק או עד 31 באוקטובר 1993, לפי המוקדם. הואיל והליך בחירתם היה דומה להליך המוצע בחוק זה, מוצע כי כהונתם תוארך עד לאסיפה הכללית שתכונס בשנת 1995. ואולם אם כהונתו של דירקטור חיצוני כזה תפקע מסיבה כלשהי לפני כן, לא ימונה אחר תחתיו בהליך שנקבע בהסכמים, אלא יתגוו על פי חוק זה.

סעיף 19 מוצע כי הליך מינוי הדירקטורים על ידי הועדות, מתוך האישים שברשימה, יהיה הדרגתי ויושלם תוך שלוש שנים. זאת כדי למנוע זעזועים חריפים מדי בהנהלת הבנקים ולאפשר המשכיות הפעולה והיעדרות בנסיגתם של הדירקטורים הקיימים בבנקים.

20. (א) אדם שברשימה לא ייבחר לדירקטור ביותר מבנק אחד.
 (ב) החליטה ועדה להצביע בעד מינוי של אדם פלוני שברשימה, תודיע לו על החלטתה לפחות שבעה ימים לפני כינוס האסיפה הכללית; הודיע לה אותו אדם כי יעדה אחרת הודיעה לו הודעה דומה קודם לכן, לא תצביע הועדה על מינויו.
 (ג) יושב ראש הועדה ידווח לוועד הציבורי על ביצוע הוראות סעיף זה מיד לאחר כינוסה של כל אסיפה כללית כאמור בו, והוועד יעדכן את הרשימה בהתאם לכך ויעביר את הרשימה המעודכנת לוועדות שמונו למניות של הבנקים האחרים.
21. (א) אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מהוראות סימן ב' לפרק ד' לפקודת החברות.
 (ב) נסתיימה כהונתו של דירקטור מקרב הציבור בבנק, תצביע הועדה, בהסכמת הוועד הציבורי, על מינוי אדם מבין האישים שברשימה לכהן תחתיו.
22. כל עוד מכהנת הועדה תהיה בחירת יושב ראש הדירקטוריון של בנק טעונה אישור הועדה, לאחר שהתייעצה עם המפקח ועם שר האוצר.
23. נתפנתה משרתו של דירקטור בבנק לפני תום תקופת כהונתו, וכל עוד מכהנת הועדה, יבחר לו הדירקטוריון מחליף מתוך הרשימה, באישור הועדה, ותקופת כהונתו תהיה עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה.
24. כל עוד מכהנת הועדה לא יהיה דירקטוריון של בנק רשאי למנות דירקטורים לבנק, וזאת כאמור בסעיף 23.
25. כל עוד מכהנת הועדה, לא יכהן מנהל כללי או מנהל עסקים ראשי או כל עובד אחר של בנק או של חברה בשליטת הבנק, כדירקטור בבנק.

דברי הסבר

התייעצות עם המפקח על הבנקים ושר האוצר, זאת משום חשיבותם המרכזית בתפקוד הבנקים.

סעיפים פעולת הבחירה של הדירקטורים על ידי הועדה 23 ו-24 תיעשה, כאמור, במועדי האסיפות הכלליות השנתיות. אם כהונתו של דירקטור בבנק תפקע מסיבה כלשהי בין אסיפה לאסיפה, יבחר הדירקטוריון של הבנק מחליף מתוך הרשימה שהכין הוועד הציבורי. הבחירה תהיה באישור הועדה ותוקף המינוי יהיה עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה. פרט לכך לא ישתמש הדירקטוריון בסמכותו על פי תקנוני הבנקים להוסיף חברים לדירקטוריון.

סעיף 25 מוצע כי מנהל כללי בבנק או כל עובד אחר בבנק או בחברה שהבנק שולט בה לא יכהן כדירקטור בבנק, זאת כדי להפריד בין סמכויות קביעת מדיניות הבנק לבין סמכויות הניהול והביצוע.

סעיף 20 כל האישים שהוועד הציבורי יקבע כמועמדים לשמש כדירקטורים ייכללו ברשימה אחת, אולם אין לבחור אדם לדירקטור ביותר מבנק אחד. לפיכך מוצעים הסדרים שימנעו מינוי כפול.

סעיף 21 תקופת כהונתם של דירקטורים מקרב הציבור המתמנים לפי פקודת החברות הינה חמש שנים. הוראות החוק המוצע אינן גורעות מהוראות פקודת החברות, וכל עוד לא נסתיימה תקופת כהונתם של דירקטורים מקרב הציבור שמונו לפני 31 באוקטובר 1993 אין להחליפם.

אם תקופת כהונתו של דירקטור כאמור תפקע במשך תקופת כהונתה של הועדה, היא תצביע בעד אדם שברשימה להיות דירקטור מקרב הציבור במקומו.

סעיף 22 מוצע כי בחירתם של יושבי ראש הדירקטוריון נים בבנקים תהיה טעונה אישור הועדה, לאחר

פרק ו': אסיפות כלליות

- 26.** הוועדה תהיה חייבת להשתתף, באמצעות יושב ראש הוועדה או חבר הוועדה שהיא תקבע או באמצעות בא כוח שתמנה לענין זה, בכל אסיפה כללית של בעלי מניות של הבנק (להלן - אסיפה כללית) ולהצביע בכל ענין העומד להחלטה באסיפה כללית באופן שעליו החליטה הוועדה.
- 27.** (א) הוצע באסיפה כללית לשנות את מסמכי היסוד של הבנק, תצביע הוועדה על פי שיקול דעתה, ובלבד שתצביע נגד כל שינוי שיש בו כדי לפגוע, במישרין או בעקיפין, בזכויות הקשורות למניות או ביכולת מכירתן, או במדיניות הממשלה בקשר למכירתן או בקשר לשינויים מבניים במערכת הבנקאות (להלן - פגיעה אפשרית).
- (ב) התעורר ספק בדבר פגיעה אפשרית או התעוררה שאלה בדבר מדיניות הממשלה כאמור, רשאית הוועדה להתייעץ עם שר האוצר או עם מי שהוא ימנה לענין זה.
- 28.** הובאה לאישור האסיפה הכללית הצעה בדבר תנאי כהונתו של דירקטור בבנק, תצביע הוועדה לפי שיקול דעתה ובהתאם למקובל בבנק, ובלבד שלא תצביע בעד העלאה בשכר, מעבר לעליית השכר הממוצע במשק, אלא אם כן התוצאות העסקיות של הבנק יצדיקו זאת.
- 29.** (א) שר האוצר, באישור הממשלה או באישור ועדת שרים שהממשלה תסמיך להחליט על דעתה לענין זה, יהיה רשאי להורות לוועדה לבקש כינוס של אסיפה כללית של הבנק ולהשתתף בה ולהצביע לפי הוראותיו בכל ענין, לרבות תיקון מסמכי היסוד, אם הדבר דרוש לדעתו להשגת מטרה ממטרות אלה:
- (1) ביצוע מכירת המניות, לרבות קבלת החלטות בדבר שינויים בהון המניות להקלת סחירותן ובדבר פעולות נילוות אחרות;

חובת השתתפות והצבעה

שינוי מסמכי יסוד

תנאי כהונה

כינוס אסיפה כללית והצבעה לפי הוראת שר האוצר

דברי הסבר

שוטפים על פי שיקול דעתו, עם זאת מוצע כי שר האוצר, באישור הממשלה או ועדת שרים, יוכל לתת הוראות לוועדה לפעול לכינוס האסיפה הכללית ולהצבעה בהן, כאשר הדבר דרוש לצורך מכירת המניות, מניעת פגיעה בזכויות הקשורות בהן, ביצוע שינויים מבניים, וקביעת מדיניות חלוקת דיבידנדים. בעניינים אלה, שהם בתחום הזכויות הקנייניות במניות הבנק והחורגים מן הניהול העסקי השוטף של הבנק, יש מקום להענקת סמכויות מיוחדות לשר האוצר כדי לתת בידיו כלים למימוש מטרות המכירה והשינויים המבניים. השינויים המבניים שלגביהם יינתנו הסמכויות האמורות הם שינויים שהממשלה החליטה עליהם או שינויים הנדרשים על פי כל דין, יצויין כי ביום 2 במאי 1993 החליטה הממשלה כי לשם הגברת התחרות ולהקטנת הריכוזיות במערכת הבנקאית יינקטו צעדים לפיצול בנקים קטנים ובינוניים מהבנקים המחזיקים בהם. עוד הוחלט להציע לכנסת הצעה לתיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1991, באופן שתאגיד בנקאי השולט בתאגיד ריאלי או שהינו בעל ענין בו, ירד באחזקותיו לשיעור של 25 אחוזים או פחות, תוך שנתיים. צעדים אלה אינם צעדים שהבנק היה נוקט בהם מיוזמתו ואינם בהכרח לטובתו ולכן יתכן שיהיה צורך בהחלטות של האסיפה הכללית כדי להניע את הבנק לבצע את מדיניות הממשלה לגביהם.

סעיף 26 תפקיד הוועדות שימונו לפי החוק הוא להשתמש בזכות ההצבעה מכוח המניות שבבעלות המדינה. אין לאפשר לוועדות להימנע מהשתתפות באסיפות הכלליות ומהצבעה, ובכך לאפשר לבעלי מניות אחרים להעביר החלטות לברם.

סעיף 27 על פי פקודת החברות, שינוי התקנון של חברה טעון החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית, ברוב של שלושה רבעים. מוצע כי הוועדה תהיה רשאית להצביע בענייני שינוי מסמכי היסוד לפי שיקול דעתה, אך תהיה חייבת להצביע נגד שינוי הפוגע בזכויות הקשורות למניות או ביכולת מכירתן, או במדיניות הממשלה בקשר לשינויים מבניים במערכת הבנקאות.

סעיף 28 על פי סעיף 96 לפקודת החברות, תנאי כהונתו של דירקטור טעונים אישור ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית. מוצע כי הוועדה לא תצביע בעד העלאה ריאלית בשכר אלא אם כן התוצאות העסקיות הצדיקו זאת.

סעיף 29 הוועדות שימונו למניות הבנקים יפעילו את זכויות ההצבעה מכוח המניות בעניינים

(2) מניעה או צמצום של פגיעה ממשית, במישרין או בעקיפין, בזכויות הקשורות למניות או ביכולת מכירתן;

(3) ביצוע שינויים מבניים, לרבות מכירת נכסים מהותיים מנכסי הבנק, או ארגון מחדש של הבנק והחברות שבשליטתו, הנדרשים על פי כל דין או שהמשלה החליטה עליהם;

(4) קביעת מדיניות חלוקת דיבידנדים מתוך רווחי הבנק, בכפוף להגבלות שקבע המפקח לשמירה על יציבות הבנק;

(5) העברת סמכויות בנושאים האמורים בפסקאות (1) עד (4) לאסיפה הכללית.

(ב) נמכרו לציבור מניות של הבנק על פי תשקיף, תופעל הסמכות האמורה בסעיף קטן (א)(3) רק אם השינויים המבניים המוצעים נדרשים על פי דין או צוינו במפורש בתשקיף, או שלא תהיה בהם פגיעה בטובת הבנק.

פניה לבית המשפט
30. שר האוצר יהיה רשאי להורות לוועדה לפנות לבית המשפט מכוח המניות בבקשה להורות על כינוס אסיפות או לאשר הסדרים ובכל בקשה אחרת שרשאי חבר בחברה לבקש לפי פקודת החברות, אם הדבר נראה לשר האוצר דרוש לשם השגת מטרותיו של חוק זה.

פרק ד: הליכי מכירת המניות

טיפול במכירת המניות
31. (א) חברת נכסים תיעץ לשר האוצר בנושאים הקשורים למניות ותטפל מטעמו ועל פי הוראותיו במכירתן.

(ב) המדינה רשאית, באמצעות מי שהורשו לכך לפי חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951⁴, למכור את המניות או כל חלק מהן או ניירות ערך הניתנים להמרה במניות הבנק, וכן לבצע כל פעולה נלווית ולהתחייב בכל התחייבות הדרושה לביצוע עסקה כאמור ולחתום על כל מסמך שיידרש לשם כך.

(ג) הוועדה לא תעשה כל עסקה במניות או בזכויות המוקנות מכותן לרבות מכירה, המחאה, שעבוד או התחייבות לכל אחד מאלה, אלא על פי הוראות בכתב מאת שר האוצר או מי שמטפל מטעמו במכירתן.

דבר הסבר

סעיף 31 מוצע כי חברת נכסים מ"י. בע"מ תמשיך לטפל במכירת המניות מטעם שר האוצר ועל פי הוראותיו. אין בכך כדי לגרוע מסמכויות שר האוצר להורות על דרכי טיפול אחרות במכירה.

כן מוצע להבהיר כי המוסמך למכור את מניות הבנקים מוסמך גם למכור ניירות ערך שיהיו ניתנים להמרה במניות הבנקים, וכן לבצע פעולות נלוות ולהתחייב בהתחייבויות הדרושות לשם כך.

עוד מוצע להבהיר כי הוועדה אינה רשאית להעביר זכויות מכוח המניות אלא על פי הוראות שר האוצר או מי שמטפל מטעמו במכירה.

ואולם אם המניות יימכרו לציבור על פי תשקיף, אין לאכוף על הבנק ועל בעלי המניות מן הציבור החלטות כאמור אלא אם כן ניתן לגביהן גילוי מפורש בתשקיף.

סעיף 30 לעתים הדרך היעילה להשגת שינויים מבניים הינה בדרך של ארגון מחדש של הון המניות, העברה של מניות או נכסים מחברה לחברה וכדומה. דרכים מעין אלה טעונות הוראה של בית המשפט לכנס אסיפות של כל החברים או סוגי חברים ואישור של בית המשפט. מוצע כי שר האוצר יוסמך להורות לוועדה לפנות לבית המשפט בבקשות מתאימות לעניינים אלה.

⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 52.

32. על מכירת המניות יחולו המגבלות האמורות בסעיף 5(ד)2 לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951.

אישור ועדת הכספים של הכנסת

33. נושאי משרה בבנק וכן חברי הוועד הציבורי והוועדה, לא יעסקו במישרין או בעקיפין במכירת המניות; כן לא יקיימו קשר עם מועמד בכוח לרכישת המניות בענין הרכישה, לרבות מסירת מידע למועמד כאמור, אלא ככסממה בכתב שתיתן מאת שר האוצר או מי שמשפלו במכירתן ובהשתתפות נציג מוסמך שלהם.

קשר עם רוכשים

34. (א) כל בנק וכל נושא משרה בו, וכן כל חברה בשליטת הבנק וכל נושא משרה בה, ישתפו פעולה באופן מלא עם שר האוצר ועם מי שיטפל מטעמו במכירת מניות הבנק וכן עם מעריכים שיוסמכו על ידם להעריך את שווי הבנק ומניותיו ולהכין מסמכים הכוללים מידע מפורט על הבנק, ימסרו להם כל חומר שיידרש להם, יכינו כל תסקיף ומיתאר שיידרש לשם הצעת המניות למכירה לציבור או לקונים אחרים, ויבצעו כל פעולה הדרושה לשם ביצוע הצעת המכר והמכירה (להלן - שיתוף פעולה).

שיתוף פעולה ומסירת מידע

(ב) מתכונת שיתוף הפעולה של הבנק תהיה כאמור בהסכמים שנחתמו בין הממשלה וחברת נכסים לבין הבנק, בין לפני תחילתו של חוק זה ובין אחריו; שיתוף הפעולה של חברה בשליטת הבנק יהיה באותה מתכונת, בשינויים המתחייבים, ואולם חברה כאמור לא תחוייב למסור מידע ומסמכים שהיא מנועה ממסירתם על פי כל דין בישראל או מחוץ לישראל ועל פי הנחיות רשויות פיקוח החלות עליה; התעוררה מחלוקת בין הבנק או חברה כאמור לבין הממשלה או חברה נכסים לגבי יישום ההסכמים האמורים וסעיף זה, יכריע המפקח במחלוקת.

35. (א) ביצוע החלטות אסיפה כללית כאמור בסעיף 29 ופעולות כאמור בסעיף 34 בידי הבנק ובידי נושאי משרה בבנק ועובדיו -

אחריות

(1) ייעשה ברמת מיומנות שבה היו פועלים בנסיבות עסקיות רגילות ובאופן שיימנעו או יצומצמו ככל האפשר נזקים העלולים להיגרם לבנק או לצד שלישי;

דברי הסבר

סעיף 34 מכירת מניות מצריכה שיתוף פעולה של הבנק ונושאי משרה בו, וכן של חברות בשליטתו. זאת בעיקר לצורך מסירת מידע לצדדים לעסקה ולמעריכים מטעמם. מכירת מניות לציבור מחייבת גם הכנת תסקיף והתימה עליו על ידי הדירקטורים של החברה. נושאים אלה הוסדרו בעבר בהסכמים שנחתמו בין הממשלה וחברת נכסים לבין הבנקים. מוצע לעגן את חובת שיתוף הפעולה ומסירת המידע בחוק, ולקבוע כי אם תתעורר מחלוקת בענין יישום ההסכמים יכריע בה המפקח על הבנקים, המכיר את ענייני הבנקים ועד לחיובם לשמור על סודיות בענייני הלקוחות.

סעיף 35 מגמת החוק המוצע הינה להימנע ממעורבות ישירה בעסקי הבנקים ועם זאת לאפשר מכירת המניות ושינויים מבניים. לצורך זה מוצע להסיל חובות לפעול בדרכים מסויימות על הבנקים ונושאי משרה בהם, אם במישרין כאמור בסעיף 34 המוצע בדבר מסירת מידע ואם באמצעות החלטות של האסיפה הכללית כאמור בסעיף 29 המוצע.

סעיף 32 לפי סעיף 5(ד)2 לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, מכירת מניות בידי הממשלה טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת. הוראה זו אינה חלה על מכירת מניות בבורסה אם סך התמורה בשנת אחת אינו עולה על 10 מליון שקלים חדשים כערבם צמוד למדד חודש פברואר 1989 או על 5% מן ההון הנפרע של החברה. מוצע להבהיר כי הוראות אלה יחולו גם על מניות הבנקים.

סעיף 33 מוצע לאסור על נושאי משרה בבנק, וכן על חברי הוועד הציבורי והוועדות, לעסוק במכירת המניות. מסירת מידע על ידם למועמדים לרכישתן, תיעשה רק בהסכמה של שר האוצר או מי שמשפלו מטעמו במכירה ובנוכחות נציגו, וזאת כדי למנוע פעולות בלתי מתואמות, יצירת עדיפות למועמד שיש לו קשר עם הנהלת הבנק על פני מועמד שאין לו קשר כזה, ומעורבות בלתי רצויה של מי שאמור לטפל בניהול העסקי השוטף של הבנק בענייני מכירת המניות.

(2) לא ישמש עילה למשפט אורחי נגדם, ובלבד שפעלו כאמור בפסקה (1); ואולם לענין תביעה בשל עילה לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁵, יחולו הוראות החוק האמור.

(ב) בנק וחברה בשליטת הבנק וכל נושא משרה בהם ועובד שלהם יהיה זכאי לשיפוי מאת המדינה על תשלום שנתחייב בו לצד שלישי בשל ביצוע החלטה או פעולה כאמור בסעיף קטן (א), על פי פסק דין סופי או פסק בורר שהמדינה הסכימה למינויו, לרבות הוצאות משפט סבירות, ובלבד שנתקיימו הוראות סעיף קטן (א1) וניתנה למדינה אפשרות נאותה להצטרף להליך לצורך התגוננות; הוראה זו לא תחול לענין תביעה בשל פרט מטעה לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ולענין תביעה בשל מצג מטעה או חסר לפי כל דין אחר.

החלפת דירקטור פוגע

36. קבעה הועדה, ביוזמתה או על פי פניה מנומקת של שר האוצר או של חברת נכסים, ולאחר שנתנה לדירקטור הנוגע בדבר הזדמנות להשמיע טענותיו, כי דירקטור בבנק פעל במעשה או במחדל בדרך הפוגעת ביכולת הבנק לקיים את החלטות האסיפה הכללית לפי סעיף 29 או בניגוד להוראות סעיפים 33 או 34, רשאית היא לבקש כינוס של אסיפה כללית של הבנק ולהצביע בה בעד החלפת הדירקטור באדם מתוך הרשימה.

החלפת מנהל פוגע

37. (א) קבעה הועדה, ביוזמתה או על פי פניה מנומקת של שר האוצר או של חברת נכסים, ולאחר שנתנה למנהל הנוגע בדבר הזדמנות להשמיע טענותיו, כי נתקיימו במנהל העסקים הראשי של הבנק התנאים האמורים בסעיף 36, רשאית היא לבקש מיושב ראש הדירקטוריון של הבנק לכנס ישיבה של הדירקטוריון לשם דיון והחלטה על דרכי הפעולה שיבטיחו מניעת פגיעה כאמור, לרבות החלפת המנהל.

(ב) לא כונסה ישיבת הדירקטוריון כאמור או כונסה ולא נתקבלו בה החלטות להנחת דעת הועדה, רשאית הועדה לבקש כינוס של אסיפה כללית של הבנק ולהצביע בה בעד העברת הסמכות להחליף את המנהל. לאסיפה הכללית ובעד החלפתו באחר.

פרק ח': הוראות שונות

38. העברת המניות לבעלות המדינה ופרעון יתרת ההלוואות כאמור בסעיפים 3 ו-4, וכן פעולות פטור ממס הועדה במניות לפי חוק זה, לא יהיו חייבים בכל מס.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע להסמיך את הועדה לפעול להחלפת 36 ו-37 דירקטור או מנהל כללי אם הם פעלו לסיכול ביצוע החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו לפי הוראות שר האוצר או קיימו קשר אסור עם דוכשים, או סירבו למסור מידע הדרוש להערכת שווי הבנק או לבצע פעולה הדרושה לצורך מכירת המניות.

סעיף 38 מוצע כי העברת המניות מחברת הכסויות לממשלה וכן הקניית זכויות ההצבעה לועדה לא יהיו חייבים במס.

מוצע לקבוע כי ביצוע חובות ומטלות אלה, הגם שאינן ביוזמת הבנק ולטובתו, אלא לטובת הממשלה ולקידום מדיניותה, ייעשה במיומנות ובאופן שימנעו או יצמצמו נזקים לבנק או לצרדים שלישיים, וכי אם יבוצעו כאמור לא תהיה עילת תביעה נגד הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו. ואולם לא יינתן פטור מאחריות לפי חוק ניירות ערך.

כן מוצע כי אם הבנק או חברה בשליטתו, או נושא משרה או עובד שלהם, יחוייבו לפצות צד שלישי על נזק שנגרם לו בביצוע פעולה כאמור, תשפה אותם המדינה. הוראה זו לא תחול אם הנזק נגרם בשל מצג מטעה או חסר.

⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

39. (א) חוק החברות הממשלתיות לא יחול על הבנקים; בנק לא ייחשב חברה ממשלתית או תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו לענין כל דין ולכל דבר וענין.
- (ב) העברת המניות למדינה ושימוש בזכויות מכותן לפי חוק זה לא יהיו טעונים היתר לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
40. כל שניים או יותר מן הבנקים, וכל שתי חברות או יותר הנשלטות על ידי בנקים שונים או שבנקים שונים הינם בעלי אמצעי שליטה בהן, במישרין או בעקיפין, לא ייחשבו כתאגידים קשורים או שלובים או כתאגידים הנשלטים בידי אותו אדם, לענין כל דין, רק בשל העובדה כי מניות הבנקים הינן בבעלות המדינה או בשל העובדה כי המדינה זכאית לזכויות מסויימות מכוח המניות או מכוח חוק זה.
41. בכל ענין שבו יש סתירה בין הוראות חוק זה לבין הוראות ההסדר או הסכם שנחתם לפני תחילתו שהממשלה והבנק או הממשלה ובעלי מניות בבנק הינם צד להם, או בין הוראות חוק זה לבין הוראות מסמכי היסוד של הבנק, הוראות חוק זה עדיפות, ויראו את תקנות ההתאגדות של הבנק ככוללות את הוראות פרק ה'.
42. נמכרו מניות בשיעור של 15% מהון המניות של הבנק או יותר, לאדם או לקבוצה הפועלת בתיאום דרך קבע, יחולו הוראות סעיפים 4, 5, פרקים ה' ו"ו' וסעיפים 34 עד 37 בכפוף להוראות שייקבעו במפורש לענין זה בהסכם המכר או בתשקיף, בהסכמת הממשלה.
43. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

סייג לתחולת חוקים

הבנקים לא תאגידים קשורים

עדיפות החוק

סייג

ביצוע ותקנות

ד ב ר י ה ס ב ר

הואיל והממשלה לא תתערב בניהול עסקי הבנקים ומינוי הדירקטורים בהם ייעשה במנגנון המוצע לעיל, המבטיח הפרדה בין הדירקטוריונים, מוצע לקבוע כי הבנקים השונים וחברות הנשלטות על ידי בנקים שונים לא ייחשבו כגופים קשורים רק בשל העובדה כי הבעלות במניות הבנקים היא בידי הממשלה.

סעיף 41 מוצע לקבוע כי הוראות החוק המוצע יגברו על הסכמים שונים שנחתמו בעניינים המוסדרים בו בין הממשלה והבנקים ובעלי השליטה הקודמים בבנקים, ועל מסמכי היסוד של הבנקים, בכל ענין שבו יש סתירה ביניהם. זאת כדי למנוע הכשלת ביצוע החוק ומטרותיו.

סעיף 42 בעת מכירת מניות הבנקים, ובמיוחד בעת מכירת גרעיני שליטה בהם, יהיה צורך להסדיר את מערכת היחסים בין הרוכשים לבין הממשלה, ולאפשר להם למנות דירקטורים בבנק, בשונה מן הקבוע בחוק. מוצע איפוא לקבוע כי הוראות בדבר השימוש בזכויות ההצבעה במניות, מינוי הדירקטורים והסמכויות לגבי מתן הוראות לועדה בענין דרכי הצבעה באסיפות כלליות בנושאים מסויימים, יחולו בכפוף להוראות שייקבע בהסכמי המכר או בתשקיפים.

סעיף 39 החוק המוצע הינו חוק מיוחד המסדיר את דרכי החוקת מניות הבנקים, השימוש בזכויות הצבעה מכותן, מינוי דירקטורים והליכי מכירת המניות, והוא אמור לחול במשך תקופה מוגבלת בלבד. לפיכך אין מקום לתחולתם של חוקים כלליים החלים על חברות ממשלתיות וגופים שהממשלה משתתפת בהנהלתם, כמו חוק החברות הממשלתיות, חוק מבקר המדינה ופרק ד' לחוק יסודות התקציב, הקובע הוראות בקשר לתקציבים ולתאגידים שהוקמו כחוק, רשויות מקומיות וחברות ממשלתיות ועירוניות ולשכר המשולם לעובדיהם.

כן יובהר כי אין צורך בהיתר מאת נגיד בנק ישראל להעברת המניות למדינה ולשימוש בזכויות מכותן לפי החוק המוצע.

סעיף 40 ישנן הוראות חוק המגבילות את פעולותיהם של גופים קשורים. כך, למשל, לפי חוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990, אין לתת זכיון נוסף לתאגיד שבעל ענין בו מחזיק באמצעי שליטה בתאגיד בעל זכיון. לפי חוק להשקעות משותפות כנאמנות, התשכ"א-1961, אין לאשר הסכם נאמנות אם מנהל הקרן והנאמן הן חברות קשורות.

הצעת חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות) (תיקון), התשנ"ג-1993 [696]

1. בסעיף 26 לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993,¹ בסופו יבוא:
"ז) סעיף 13 לא יחול על סיעת אם."

תיקון סעיף 26

ד ב ר י ה ס ב ר

(ב) סכום הערבות יהיה כסכום המקדמה שוכאית הסיעה או הרשימה לקבל על פי סעיף 10, בתוספת 10%; היה סכום הערבות קטן מהאמור, יוקטן סכום המקדמה בהתאם.
מוצע כי חייב זה, למסירת ערבות בנקאית כתנאי לתשלום מקדמה, לא יחול על סיעת אם.

בסעיף 13 לחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993, נאמר:
"ערבות"
13. (א) מקדמה לסיעה או לרשימה תשולם, אם מסרה לשר כתב ערבות בנקאית שתקפו עד תום תשעה חודשים אחרי הבחירות ובו התחייב הבנק לשלם לאוצר המדינה את סכום הערבות, כולו או מקצתו, על פי דרישת השר.

¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 146.

[Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.]